

Актуални болести по говедата през 2012г.

Гергана Николова-Балиева¹, Георги Чобанов², Бойко Ликов²

¹Факултет по ветеринарна медицина, Тракийски университет, Стара Загора, България

²Център за оценка на риска, Българска агенция по безопасност на храните, София, България

РЕЗЮМЕ

Последните години ветеринарните власти насочиха своето внимание основно към екзотичните болести по животните. Специално при говедата, вниманието бе насочено и към подобряване на качеството на прясното мляко, което наложи категоризиране на фермите и създаване на условия за преминаване на фермите в по-горна категория. На този фон на пръв поглед малко поизостана работата по типичните за страната заболявания по говедата – антракс, туберкулоза, бруцелоза, ензоотична левкоза и др. Целта на настоящия труд е да направи преглед за 2012г. на здравния статус на фермите в страната по отношение на тези заболявания.

Ключови думи: болести по говедата, България

ABSTRACT

Last years veterinary institutions looked mainly in direction of exotic animal diseases. In bovine sector attention was paid also to milk quality, which imposes categorization of farms and creation of conditions for stepping up. On this background, ordinary work with traditional bovine diseases (anthrax, TB, Brucellosis, Enzootic Bovine leucosis) looked dropped behind. The aim of this work is to make preview of farm health status for 2012 according these diseases.

Keywords: Bovine diseases, Bulgaria

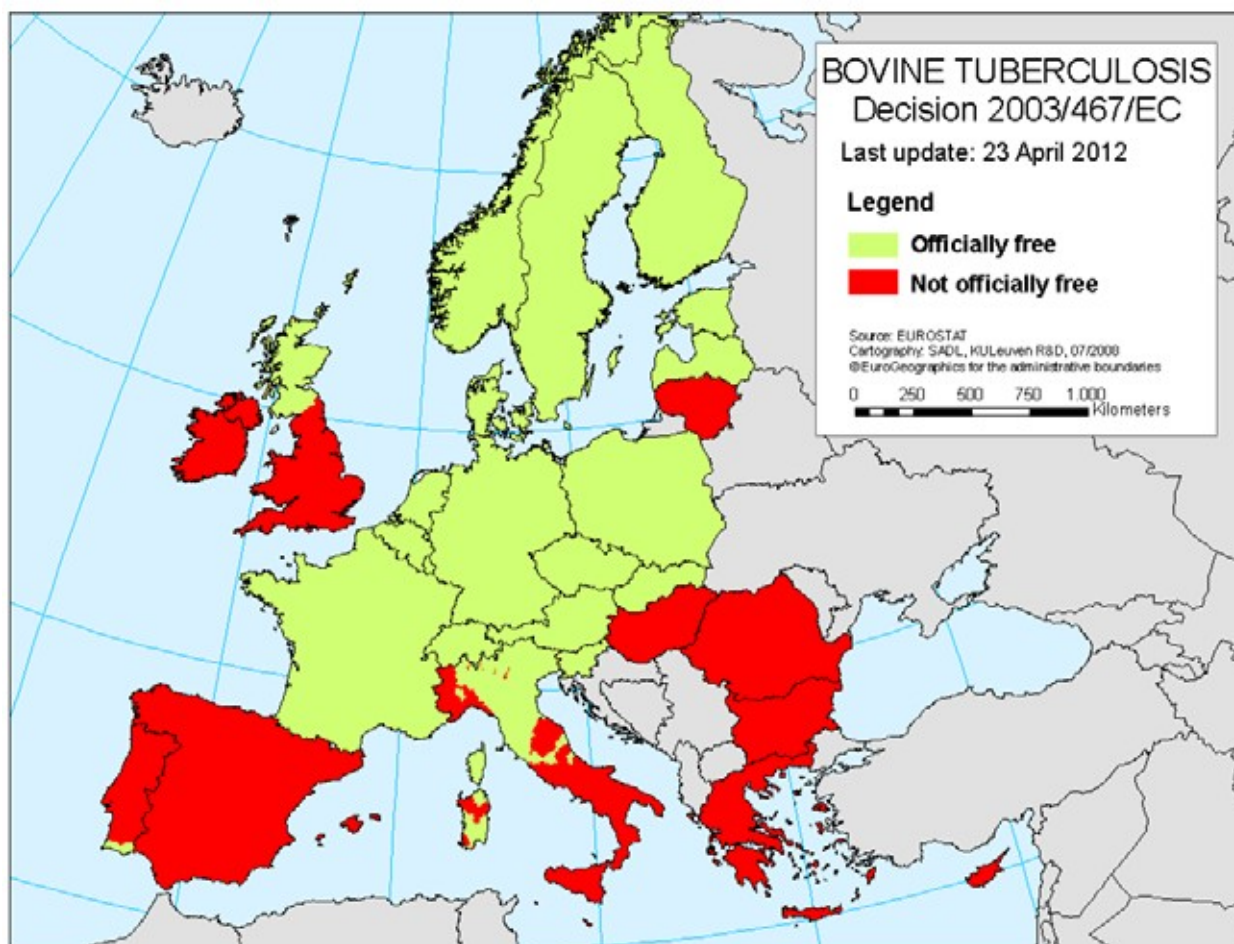
Шап по чифтокопитните животни

От 5 януари до 7 април 2011г. по границата с Турция са установени 10 епизоотични огнища на шап. Заболяването е ликвидирано още през 2011г., като през 2012г. няма нови огнища. В епизоотичните огнища, констатирани у нас до 06.04.2011г. са унищожени 1 515 възприемчиви животни, в т.ч. 867 говеда.

По искане на БАБХ, Центъра за оценка на риска изготви научно становище за **необходимостта от засилване на административния противоепизоотичен капацитет на граничещите с Турция общини в Бургаска, Ямболска и Хасковска области**, с цел профилактика и контрол на проблемни екзотични за България и Европейски съюз заразни болести по животните. В тази връзка бе направен не съвсем успешен опит за назначаване в трите области на такива специалисти. Окончателно това стана факт през 2013г., когато за трите области се назначиха 6 ветеринарни специалисти, основната дейност на които е координиране и провеждане на профилактичните прегледи и вземането на проби за екзотични болести (основно за шап).

Туберкулоза по говедата

България не е сред официално свободните от туберкулоза по говедата държави членки. Разпределението в двете категории на държавите от ЕС може да се види по-долу на фигура 1:

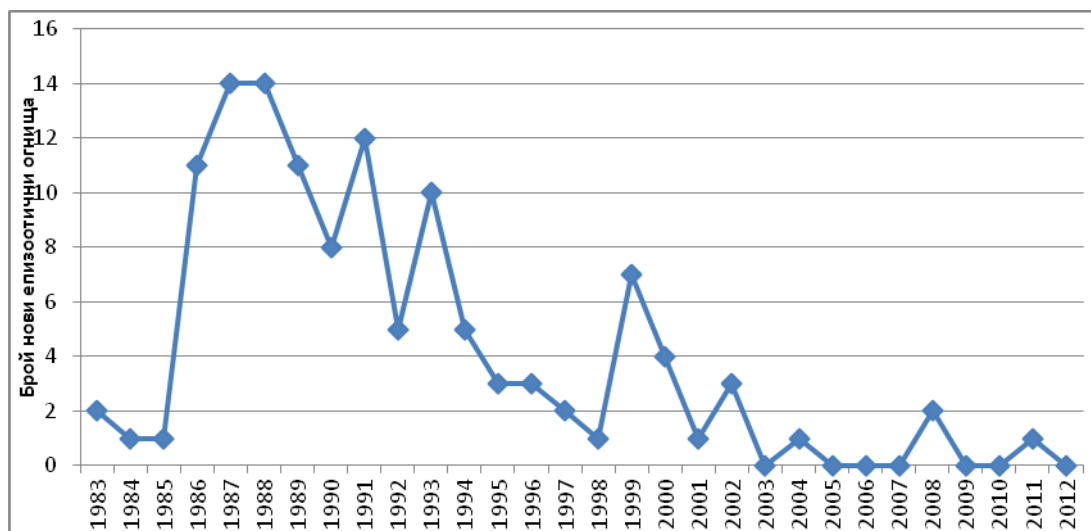

Фиг. 1 Официално свободни от туберкулоза по говедата държави членки

За 2012г. са докладвани като положителни 2 стада в Австрия, 1 в Белгия, 23 в Германия, 169 във Франция, 5 за Великобритания, 166 за Гърция, по 1 за Унгария, Италия и Словения, 2 в Малта, 7 в Полша и 75 в Румъния. При преглед на фиг. 1 лесно може да се изчисли, че 201 от всички положителни стада са в страни, признати за официално свободни от туберкулоза по говедата (Белгия, Германия, Франция, Унгария, Полша).

През 2012г. в България е имало 98 177 стада с говеда, в които са се отглеждали 593 131 говеда. През годината няма новообявени огнища на туберкулоза по говедата, както няма и действащи стари огнища. По тази причина всички 98 177 стада са обявени за официално свободни от туберкулоза по говедата. На туберкулинов тест са

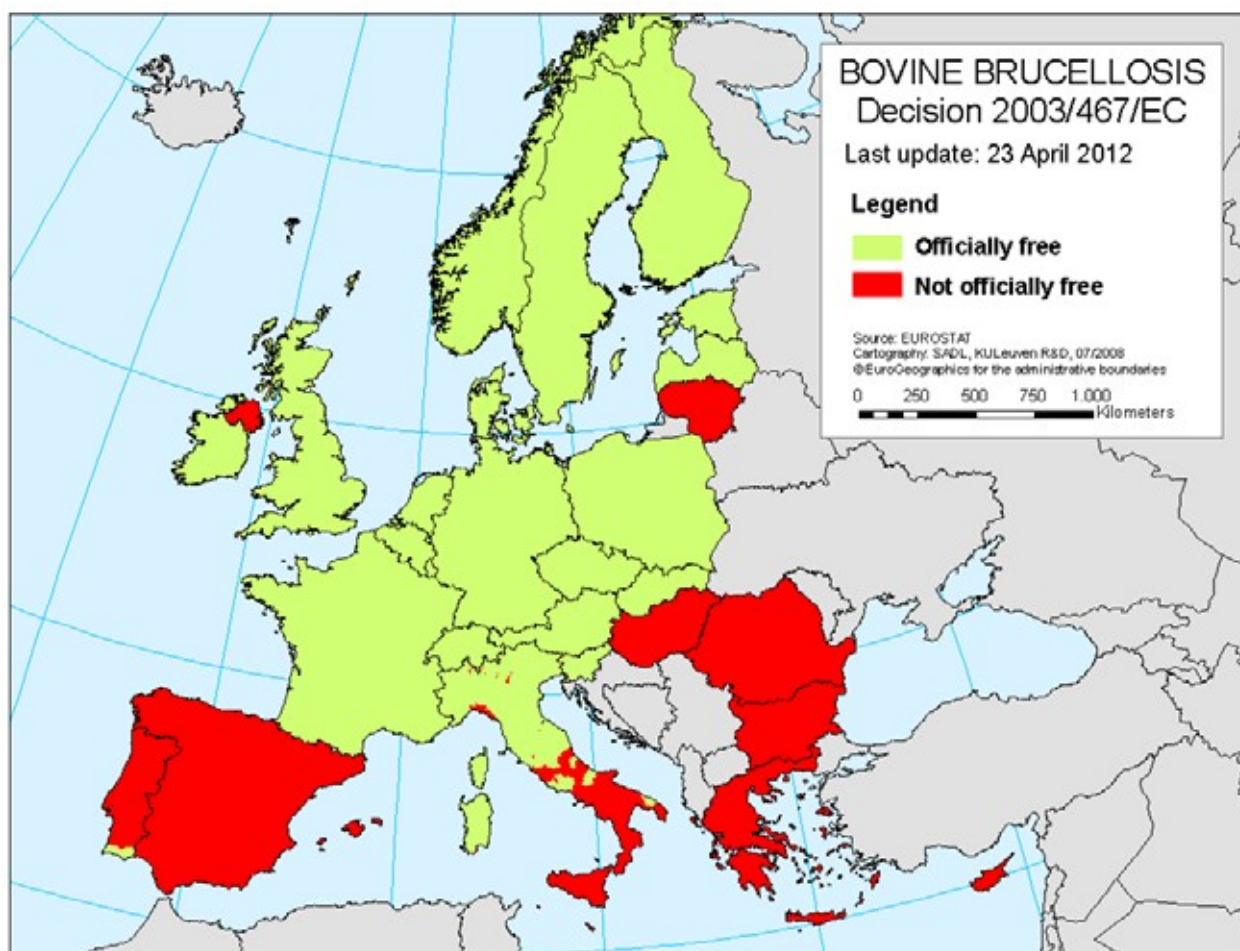
подложени 556 677 говеда, като 2 195 са при животни, обект на вътреобщностна търговия. Само 60 животни са имали съмнителни за туберкулоза лезии, като диагнозата не е потвърдена при бактериологично изследване. Последното огнище на туберкулоза по говедата е обявено през 2011г. (а предните 2 са през 2008г. – фиг.2):

Фиг.2. Брой нови епизоотични огнища на ТГ по години

Бруцелоза по говедата

Ситуацията в България с Бруцелозата по говедата е подобна на тази с туберкулозата. Страната не е сред официално свободните от бруцелоза по говедата държави членки. Разпределението в двете категории на държавите от ЕС може да се види по-долу на фигура 2:

Фиг. 2 Официално свободни от бруцелоза по говедата държави членки

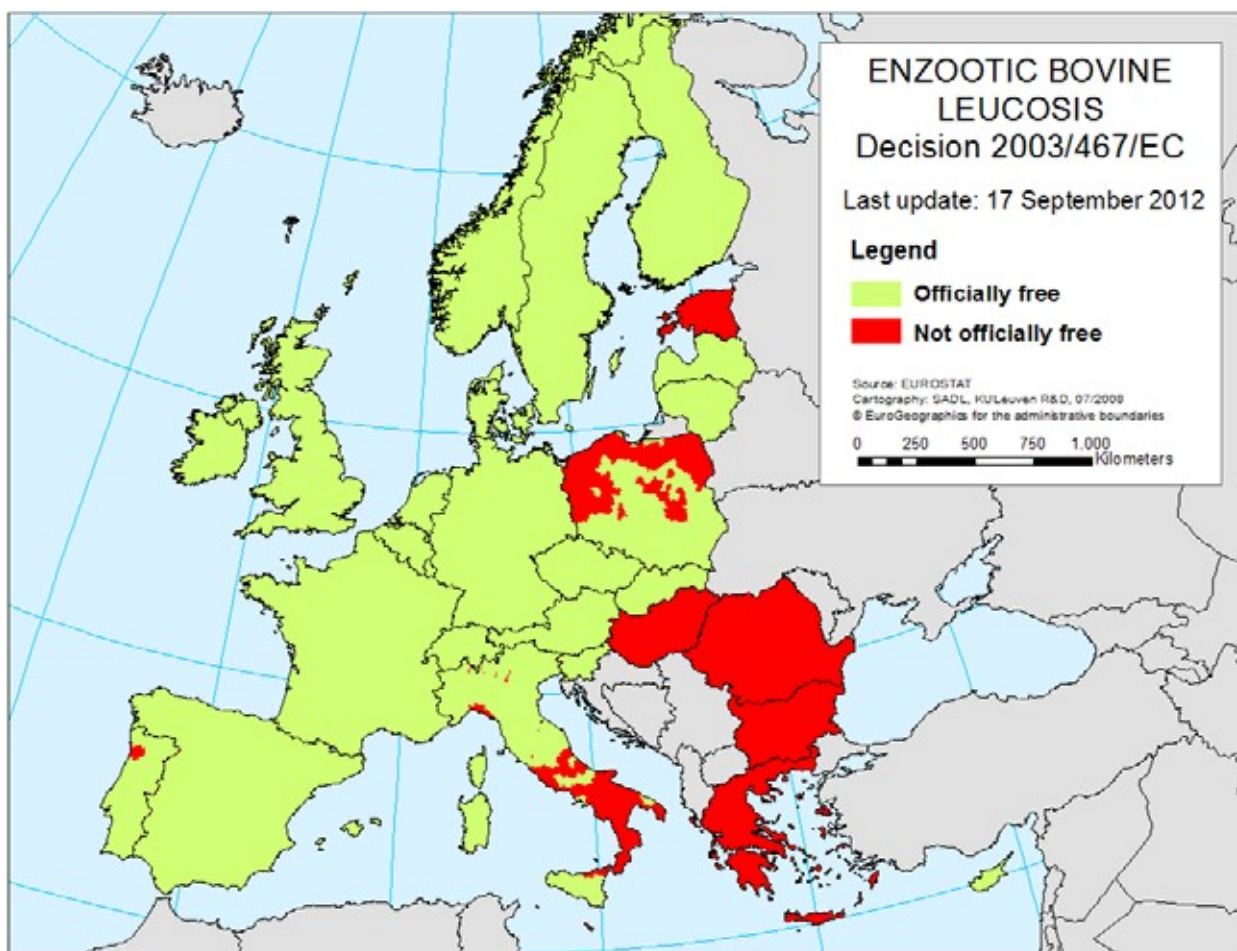
Сред наличните в България през 2012г. 98 177 стада с говеда с 593 131 говеда няма положителни за бруцелоза по говедата. През годината има обявени 73 аборта, като няма реагирани положително за заболяването при серологичните (57 броя) и микробиологичните (6 броя) тестове. По тази причина всички 98 177 стада са обявени за официално свободни от бруцелоза по говедата. На серологичен тест по надзора са били подложени 386 136 говеда, като всички проби са индивидуални – няма изследвани млечни проби.

За 2012г. са докладвани като инфектирани 6 стада в Белгия, 2 във Франция и 178 в Гърция. Отново има положителни за бруцелоза по говедата стада в държави, официално свободни от заболяването (Белгия и Франция).

Продължава се традицията от 1959г. в страната да няма присъствие на заболяването.

Ензоотична левкоза по говедата

Ензоотичната левкоза по говедата (ЕЛГ) е заболяване, за което се счита, че е проникнало в България посредством внесени по времето на социализма високопродуктивни крави. Според неофициални данни, заболяването има широко разпространение в страната, което многократно е повдигало въпроса за изработване на програма за ограничаване и ликвидирането му. Към днешна дата (края на 2013г.) подобна програма все още не е създадена, а България не е сред групата на официално свободните от ензоотична левкоза по говедата държави (фиг.3).

Фиг. 3 Официално свободни от ензоотична левкоза по говедата държави членки

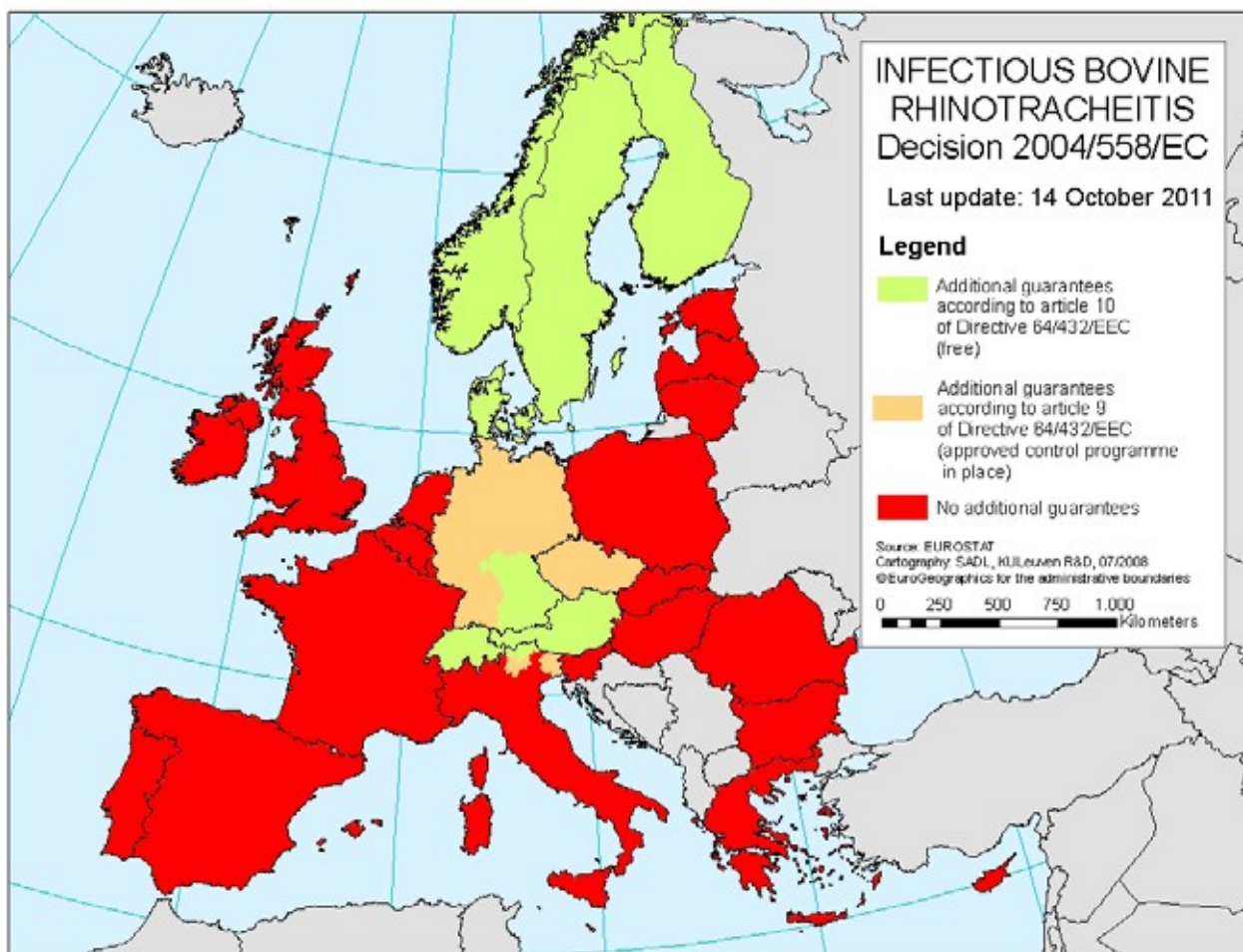
Според данните, докладвани на ЕК, всички стада в страната са изследвани за ензоотична левкоза по говедата, като 9 545 от стадата в страната се считат за инфектирани. На тази база може да се заключи, че 90,28% от стадата в България са свободни от ЕЛГ. Този процент се потвърждава и от липсата на докладвани патологични изменения при съмнителните случаи (туморовидни разраствания). Въпреки това, според официалната статистика, България е на второ място сред

държавите членки по разпространение на ЕЛГ – пред нас е само Малта, която има 7 положителни от общо 121 стада.

В България не се извършва тестване на проби от сборни млека. Страната ни е на първо място по положителни резултати след серологични тестове – така са доказани всички положителни за ЕЛГ стада у нас. В Ръмуния така са открити 1 680 положителни за ЕЛГ стада, в Унгария – 104, в Полша – 61, в Литва – 43, в Гърция – 25. Под 10 положителни за ЕЛГ стада има в Дания (2), Естония (5), Италия (7), Латвия (3), Малта (7), Португалия (4).

Инфекциозен ринотрахеит по говедата

Инфекциозният ринотрахеит по говедата, подобно за ЕЛГ се счита за вносно заболяване.

Фиг. 4 Разпространение на инфекциозния ринотрахеит по говедата в Европа

Според докладваното на ЕК, в 3 области на Италия (Bolzano, Friuli Venezia Giulia и Trento) инфектираните стада достигат до 96,40%. В България отново не се прилага стадна диагностика (проби сборно мляко). От наличните 98 177 стада са изследвани серологично 271 животни от 50 стада. В резултат на това, 2 стада са определени като положителни за инфекциозен ринотрахеит по говедата.

В България няма докладвани огнища за годината.

Бяс

През 2012г. в България има докладван един случай на бяс. Той обаче е свързан с дива лисица и не касае говеда. Про дължава закономерността в България да има случаи на бяс, но те да са следствие на т.нар. силватичен или горски бяс. Няма случаи на уличен бяс, който би бил по-опасен за домашните животни и говедата в частност.

Антракс

През м. юни 2012г. бе констатирано огнище на антракс в с. Загориче, Шуменско. Крава след паша е приклана поради влошено общо състояние. Лабораторните резултати потвърждават диагнозата антракс. Животните в животновъдния обект са ваксинирани като 2 дни след това, като постваксинален инцидент е докладвано за още едно животно, заболяло от антракс.

На 16.11.2012г. в с. Драгоево, Шуменско е взета проба от умряло теле. Лабораторното изследване е потвърдило диагнозата антракс.

Така за 2012г. общо има 2 огнища на антракс. Като цяло може да се счита, че антраксът е под контрол поради заложените в държавната профилактична програма

ваксинации на животните. Като доказателство за това са сравнителни малкото огнища сред животните и появата им основно при засушавания, наводнения или други прородни бедствия.

Ку-треска

През 2012г. е докладвано едно огнище при говеда в област Монтана.

Лептоспироза

Докладвано е едно огнище при говеда. Огнището е в област Шумен.

Литература:

1. Текерлеков П., Ликов Б., Иванов Я., Георгиев Г., Божков И., Чобанов Г., 2013г., Разпространение и епизоотологични особености на шапа в Европа и в България за периода 1950-2011г.;
2. SANCO, 2012, Health and Consumers Bovine and swine diseases 2012 Annual report;
3. Бойковски И., 2012, Преглед и анализ на направената математическа обработка на данните и прогноза за разпространението на Туберкулозата по говедата в България;
4. Николова Д., Чобанов Г., Саракостова Т., Бойковски И., Ликов Б., 2012г., Разпространение на заболяването Туберкулоза по говедата в България за периода 1983-2012 година и анализ на епизоотичната ситуация.

30.11.2013г.